

Dno VAASA/695/00.04.00/2022

## Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Kaupunginhallitus

8.8.2022

239

Kaupungeodeetti Petur Eklund, puh. 040 164 6930, petur eklund(at)vaasa.fi

Paikkatietopäällikkö Jarmo Peltomäki, puh. 040 770 0107, jarmo.peltomaki(at)vaasa.fi

### Oheismateriaali

Laki- ja asetusluonnos

Lakiluonnoksella ilmoitetaan toteutettavan hallitusohjelman kirjausta rakennetun ympäristön valtakunnallisesta digitaalisesta rekisteristä ja tietoaalustasta (RYTJ). Laajemmin on kyse digitalisaation edistämisestä, jota toteutetaan tietovarantojen yhteentoimivuutta parantamalla, tietomalleja ja koneluetavuutta hyödyntämällä ja tietoa standardoimalla. Yleisesti ottaen tavoitteet ovat kannatettavia.

Lakiluonnoksen mukaisesti tietojärjestelmään tallennettaisiin rakentamisen ja alueidenkäytön tietoja, joita tuotetaan kuntien/maakuntien aihealueisiin liittyvissä prosesseissa. Rekisteri ei kuitenkaan poista tarvetta omalle rekisterille eli käytännössä kyse on kopiorekisteristä eikä yhteisrekisteristä. Lakiluonnoksen mukaan SYKE saisi kuitenkin itselleen oikeuden luovuttaa tietoja edelleen maksua vastaan. Viranomaiskäyttöön luovutettavat tiedot olisivat maksuttomia. Käytännössä tämä poistaisi kunnan mahdollisuuden kattaa osa tiedon tuottamisen ja ylläpidon aiheuttamista kustannuksista maksuina. Tällainen tietovarannon omiminen valtion liikelaitokselle on tiedonhallintalain ja EU:n datahallintasäädösten näkökulmasta ongelmallista, eikä tätä ole huomioitu lakivalmistelussa. Rekisteri sekaantuu kunnan viranomaistehtävien hoitoon.

Kunnat/maakunnat vastaisivat tiedon tuottamisesta ja ylläpidosta. Tieto siirrettäisiin lähikohtaisesti teknisen rajapinnan kautta. Vaihtoehtoisena ratkaisuna toimisi tallennuskäyttöliittymä. Tiedon tuottaminen esitetyn RYTJ:n kanssa yhteensopivassa muodossa ja tiedonsiirron toteuttaminen edellyttää nykyisten tietojärjestelmien ja toimintatapojen kehittämistä/muuttamista. Tämän hyötyjä, haittoja ja kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida tarkasti. On kuitenkin selvää, että kehittäminen aiheuttaa resurssitarvetta ja lisäkustannuksia. On erittäin todennäköistä, että lakiesityksen kunnille aiheuttamat kustannuslisäykset on arvioitu liian pieniksi. Lisäresurssien saaminen voi myös osoittautua vaikeaksi tai mahdottomaksi kun uudistus koskettaa kaikkia kuntia samanaikaisesti. Lakiluonnoksen tai sen perustelumateriaalista ei myöskään käy ilmi, että valtion viranomaisten, kuten esim. verottajan tiedot, integroituisivat ja kulkeutuvaisivat kunnille nykyistä paremmalla tavalla.

Rakennetun ympäristöön liittyvästä tiedosta olennainen osa on syntynyt/tuotettu pitkän ajan kuluessa ja uutta tietoa tuotetaan jatkuvasti. On selvää, että tässä tiedossa myös löytyy virheitä. Kaikkien virheiden korjaaminen kerralla on käytännössä mahdotonta. Tiedon laadun parantaminen on jatkuvaa työtä. Mikäli esitettyyn RYTJ:iin siirrettäisiin ainoastaan uusi tieto, jonka laatu on helppo varmistaa, tietosisältö jäisi hyvin suppeaksi, eikä tietojärjestelmän tavoitteita saavuteta. Toisaalta, mikäli järjestelmään siirretään

myös kaikki vanha olemassa oleva tieto, sen tarkistaminen ja validointi nopealla aikataululla ei käytännössä ole mahdollista eli virheiden olemassaolo on edelleenkin mahdollista.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta Vaasan kaupunki suhtautuu kriittisesti lakiluonnokseen esitetystä muodosta, vaikka tavoitteet ovat hyvät. Digitalisaation edistämiseksi tulisikin keskittyä tiedon muodon määrittelyyn ja standardointiin sekä tarpeellisilta osin myös tehostamaan eri toimijoiden velvoitetta avata rajapintoja tiedonsiirtoa varten tiedonhallintalain periaatteiden mukaisesti kopiorekisterin luomisen sijaan.

Lisäksi todettakoon, että lausuntoaika sijoittuu kesälomakauteen ja on lähinnä sattumaa, että lausunto pystytään valmistelemaan ja käsittelemään kaupungin päätöksenteossa annetussa aikataulussa. Lakiesitys koskettaa kaikkia kuntia. Lausuntopyyntöjen jakelussa on vain yksittäisiä kuntia. Sama ilmiö toistuu myös muissa lakiesitysten lausuntopyyntöissä eikä tälle näytä olevan järkevää selitystä. Monikielisenä kaupunkina Vaasan kaupunki toteaa myös, että ruotsinkielinen tiivistelmä asiasta on hyvinkin suppea verrattuna suomenkieliseen materiaaliin.

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja MJ

Kaupunginhallitus hyväksyy edellä olevan esityksen Vaasan kaupungin lausunnoksi ja toimittaa sen Ympäristöministeriölle.

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

MARIA TOLPPANEN  
Maria Tolppanen  
puheenjohtaja

MARJO MÄKI-KREKOLA  
Marjo Mäki-Krekola  
pöytäkirjanpitäjä

ANNE RINTAMÄKI  
Anne Rintamäki  
pöytäkirjantarkastaja

JORMA KIVIMÄKI  
Jorma Kivimäki  
pöytäkirjantarkastaja